

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatæ, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

**Lanuza, Jerónimo Bautista de
Antverpiæ, 1649**

§. 10. Scitis quid fecerim vobis? Duæs ædificaturus virtutes humilitatem, & charitatem statuit Christus hæc duo opera, velut fundamentum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53092](#)

Ivan. 6. Enarrat gloriolus Evangelista quod dum
1v. Christus donum hoc manuiflare inciperet ex
 Tale fuit occasione benefici quo turbam innumerabilem
V. Sacra- quinque panibus & duobus p. seibus aluerat in
 menti in- deserto, illis dixerit: quod aliud ebum illis
 fluitio. preparauerat carnis lux & sanguinis; ad vice
 nutrimentum multo dignius, & efficacius: Nisi
 manuicaueritis carnem filii hominis & biorient
 ejus sanguinem Ecce, multi quinquo quidam eos
 aiecle & doctrine ejus discipuli, classique
 studiosi, tanum hoc, & excellitum judicabant
 huius promissionis esse pondus, ut non esset,
 qui suffere posset illud & sustinere, quocirca
 illi valedicentes retrocesserunt, dicentes: Da-
u- ras est hic sermo & quis potest cum audire, quis
 sustinere? compara illud: Quis potest sustinere
 horum, cum illo Propheta, Non sustinebamus.
 Fecit non potuerunt tanti beneficium pondus,
 unde quasi scandalizati abiuerunt retrosum, &
 classem eius deferentes, adeoque hi commentari
 sum ceterique Iudei hinc ab illo audientes, ut
 idcirco adeo grauem inuulerint Christo peccati-
 onem, ut ea de causa se subduxerit & qua-
 si fugam inferit ut probat Rupernus agenda
Lib. 2. in septem persecutiones quas Iudei Christo
l. Reg. commouerunt, inter quas haec scriba numeratur.
e. & Quis igitur haec magna non dicat esse be-
 nefici? audite Divum Gregorium Nazianzenum:
D. G. R. E. Hac magna commendatio misericordiae Dei,
Oiat. 2. in quod talia egit, que non creduntur ab hominibus.
S. Iascha. Arantii ideo Christum contemnunt, quod linea-
 pratingitur & discipulorum pedes oblitus Ecce. Ope-
 ra, & misericordia haec sunt adeo sublimes, ut
 quia tales sunt, multi fidem illis non adhibeant,
 verumtamen intentioni Salvatoris erant necessariae:
 quocirca ipse eas exponere dignatus est, ex-
 earumque proponere rationem: etenim abs-
 que eius lumine sagacissimi etiam intellectus
 excababantur, teste Propheta: Oculis non vi-
 dis Deus absque te Ecce, idcirco suam Dominus
 Petrus declarare coepit intentionem, cum per
 hoc illuminaretur.

§. 10. Scitis quid fecerim vobis? *Duo*
adiscipularius virtutes humilitatem, & ibi
 statim statuit Christus hac duo opera, ut
 latus fundamentum.

13. 27 **D**vas virtutes voluit Diuinus hic Dominus
 nos figere in discipulorum suorum, no-
 nosterumque cordibus, que cetera: um sive
 stabile fundamentum. Prima est humilitas, quam
 qui non habet, opera tamen exercet vim
 illi comparatur qui domum edificat nullo pra-
 missio fundamento, que statim ad ima constat.
 Unicus actus superbiæ debet uere posse vitrum
 Angeli supremi præclarissimas, acque circuata
 emissum pulcherrimam in demone mirest
 omnium turpissimum: & actus unicus ipsi
 clara humiliatis publicatum peccatis repleta
 preparauit ut iuxer coelestes locarem: Sim-
 phonos. Dominus ut hanc rancor solitus sim-
 tem fundat, scipium vel lapidem statim ag-
 gulatum in fundamentum, ita profundum & ho-
 milianum, ut se per terram prostratus & humi-
 num pedibus ad voluntate in forma seu plena
 aqua plenam manus arripiens. Quisnam hu-
 jus exempli sequetur effectus, nisi delubrum
 monium & impietio vanitatem illas: Deinde
 dicitur à facie tua montes desfundentur. Montes
 illum ascende præcelum Petrus Apollinaris
 primicerium, qualiter ad præfessionem Christi
 prostrati & humiliati, proterverat & humili-
 ut nifallat, scipium ad pedes Domini dejecte,
 multo sincerius & humilius quam dum de
 videns fieri miraculum, Procedit ad pedes Iesu:
 dixitque illi: Exaudi me Domine quia hoc per
 te ego sum. Potiori ratione hoc idem modo
 diceret, & mihi persuadeo idem faduus Appo-
 linalis, mones illi excedens, & Principes Do-
 mus Dei primarios.

Appositè proferimus hic, quod p. a. ante
 diximus de montibus & collibus torrentis An-
 non qui in terram collapsi sunt ad con�ectus
 arce ix deris Domini per vallis doctum trans-
 uit. Non caput Petrus hoc mysterium, for-
 matumque judicio tantum non potest sustinere benefi-
 cium: unde necessarium fuit ut Christus ha-
 ageret quod dicit Propheta: nimis ut infundat
 illi lucem, quatenus Petrus ceteraque Apo-
 stoli non obsecrantur: Oculis non vidit Deus
 absque te Ecce, quocirca dixit illi: Quod erga-
 es, tu ne sis modo, fieri autem potes: petat
 scilicet hoc humilitatis exemplo: quod ita faci-
 nain aboluta pedum locutione poliquam Demi-
 nus sua resumpisti vestimenta, & revestitur
 iterum, lucem illis infudit & noritiam ejus quod
 jam fecerat, unde sic illos alloquitur: Scis quid
 fecerim vobis & vos vocatus me Magister & Domine
 Ecce. Si ergo ego Dominus & Magister vobis
 hoc vobis fecerim, & in tantum me vobis ho-
 milianerum servis meis discipulis, quoniam na-
 gis conuenit ut vobis possumus humilliter coram eo
 discipulis vestris: hoc etenim opus statui vobis in
 in exemplum: Exemplum datus vobis Ecce. Quia
 illud

alio bunc contemplatus non se humiliet? Quis
autem ex celo maneat & eternus? si Regem co-
gnit te viscens se demissum eum ut aliquid de ter-
ra colligat, quam feliciter te proleris idem col-
lebas? Deum confidit humilium aut pedes
bonorum, tempus ad illos prosterne, & coram
proximis nescire profundius humiliat quod si di-
ceris, hoc fecero libertatis. & me ad pedes
siboniisque humiliabo, & coram eo qui mihi
bonum beneficium est me prosterne: inture
Chilium ad petes inde procula, qui cum
dilectos essem, te teipso Christo. Vnde ex voluntate
tua, & jam in te diabolus circumferret,
tamen ad petes ejus se prosterne & eos lauas,
quod alio non suffice multi persuado, quam ad
petis se lecere diaboli, & ejus qui tantum
item persequebatur, mortemque ejus erat ma-
chinarum.

Alia virtus quam fundare nescit Christus,
diamet regni virtutum, sine qua restante
& venit dicente Apostolo, nulla virtus, immo ne
nisi omnes fratres meritorum habent coram
Ieo prof. dum: quantum acerbissimum mag-
norum labores, facultates omnes tuas prodigus
efficias in pauperes, certaque virtutes dilig-
entes excessas. Ea intentione hac nocte ag-
gratias singulare de hoc prescribere manda-
tam, quod proprium est nobis gratia testamen-
ti & iudeo vocatur hec concilio *Mandatum:*
Cetera quo inca comprehenditur in mandato quod de-
tulisse Dominus de dilectione, tunc hæc ver-
itate repetens: ille est præceptum meum. Hac manda-
tum, ut diligenter inveniam scimus delecti nos. Quia
vero solles objiceris: Domine, quomodo nos
amabis & ex amplius nobis praeficiam amoris
huc, inquit Dominus. Ad hoc SS. institutum Sa-
cramentum, quod opus fuit amoris tesser fer-
entis, ut supra dixi. Et sicut amore du-
cius Christus SS. hoc instituit Sacramentum,
ita ceteris flagrans amore. Discipulos suos con-
secratus Sacerdotes eisdem Sacramenti mini-
stros de operatore, ut autem tales essent, quales
ceterum postulat ministerium primo pedes illis
dolis: et regnum laue pedes Discipulorum.

D. Hieronym, perpendit illud quod Deus de-
creau posse quam dilopularat de Arca, candelab-
ro, mensa, & altari, quod agat de Sacerdotum
vobis: & cum iam Moyli præscripsit letet
de quatuor illis, modum etiam illi præscribit,
quod vellet illis, modum illis consecrando. Pri-
mum Pontificis ac reliquos sacerdotes aquis
lavaret: dicens & filios ejus nisi applicabis ad officium

tabernaculi testimoniq; cumque laueris Patrem cum. Exod.
filii aqua, indues Aaron vestimenta sua, ut off. 28. &
rat. Sacrificia, ad quorum officium præcipit il- 22 23.
los inungit: Et oleum inunctum fundes super caput 22 D. H. e
ejus, atque hoc ritu consecrabitur. D. Hieronym, Apud
interpretatur hic Baptemum, de quo sic ait No. Lipom.
accipimus vesper, nisi latu prius foribus, nec ornan-
tur ad sacra, nisi in Christo nōs homines renascam.
tur: Quia si volentes educat ex aqua que fu-
perne perirent, jober ut ex aqua baptisimi pro-
deant homines, quasi ex noua regeneratione,
apti qui per contemplationem altissima petant
nostra fidei mysteria, in quibus deus renal-
cantur: Vnum enim nostrum in nouis viribus pon-
tur: quia gracia, quæ illis in baptismate infun-
ditur, necessarium ponenda est in vatis nouis, re-
notari per aquam ad nouam vitam: optima est
hæc expostio: verum facile est intellectu hanc
diuinam dispositionem iypum fauise ejus quod
modo tractamus de SS. Sacramento. Amor erga
homines Christum impulit ad hujus institutionem,
& quæcunq; in ipsis viisque ad finem mundi
perfuererat, discipulos suos sacerdotes instituit,
corumque succellores, deinde vult, ut ad tam
sublime conferentur ministerium: videntem eni-
primò lauarent aqua, & ad hujus figuræ com-
plementum, hodiè Chilium discipulus suis pe-
des lauas illos ordinatus & consecratus
sacerdotes quo per omnia satisfactum est amo-
ris, cum ille qui ipsum extirparat ad hujus SS. Sa-
cramenti institutionem hominibus ad salutem,
ipsum impulit ut eo modo ejus institutionem
præscriberet, ut bonum hoc illis foret perpe-
tuum, quatenus omnes illo affectu direntur:
etenim in ipso quid quid habet & se ipsum clar-
gitar.

Plures habent Christus rationes diuinum
hoc instituendi. Sacramentum, quarena vnausq;
modum insignis illa est, ut satisfaciat illi quod
in nobis operabatur. Perpicuum est omnia vi-
ventia requiri cibum naturæ lue conuenientem.
Ratio in-
tem. Nonnulla paleantur granis, alia carnis,
alia terra, alia fructibus. Cœavit nos Deus, & nis V-Sa-
cramentum filii Adam terreni, cibum nobis conce-
ravimus, qualem primæcum parenti nostro
tribuerat fructus terra & terræ. Exultis nos
ad dignitatem altiorum fecisse filios Dei, & ea-
mente descendit in mundum. Audi quid dicat
D. Ioh. Vide te qualam charitatem dedi nobis Pa-
ter, ut filii Dei nominemur & simus. Ratio po-
nulabat ut nobis cibum largitetur dignioriem
cum enim nos faciat Deos, nobisque dederit
diuinæ naturæ participationem, expediebat
alimentum.

alimentum dare nobilium cibumque Deo prop-
trum. Deus seipso ut proprio cibo pascunt &
seipsum seipso nutrit : conueniens ergo erat ut
eudem nobis cibum erogaret : Accipere & come-
dere. Ceterum ratio proposito nostro confor-
mior hujus operis institutioni ea censeretur esse,
ut in nobis charitatem erga se nostrumque
proximum inflammaret. Perpende quid erigeri:

J. Cor. xii. Dominus Iesus in qua nocte transubstantiatus est eo tem-
pore quo mortales arroci eum odio perfe-
quebantur, insigniora praebet amoris suae iudica-
tio: quando mortem eius meditamus, cibum
illis preparat vita: quando auferre illi mol-
luntur discipulos, famam, honorem, vestimentis
exire imo & anima & vita, ipse init consilium
ditandi hominem dando illi quidquid haberet,
ut nec sibi parcat. Haec sunt, ita haec talia sunt
beneficia, ut non possimus nisi praedicta Pro-
pheta verba repetere: *Cum feceris mirabilia non
sustinebimus. Proh que beneficia! Qui fauores
Quis cibas? Quia mensa!* Perpendit illam
D. Chrys. & exclamat horaturque nos ut se-
cululo consideremus, qualiter ad illam acceda-
mus, & caueamus ne simus alii Iudee tradito-
res, hypocritae facilegi: *Iam ad terribilem men-
tio de pro-
fam cum debita reverentia, cum congrua vigilan-
tissima iusta opportunitum tempus inuitat. Nullus ibi Iudas
de Tom. 3 reperiatur, nullus malignus accedat, nec injida-
mente condonatur. Nullus fidius accedat, nullus fu-
cato animo. Pura igitur sit mens, pura cogitatio,*

H. de di- *qui sacrificium purum est.*

utne qua Condiderat S. hic Doctor quod quamvis di-
est s- inter ues epulo plura haberet vituperio paucaque di-
Ho. in Iuc. gis, ob quia hic infamis sit & omnem mercatur
contemptum, & ibi ardebat ardoribus flammis
illis gehenna sempiternis, ut nec aqua guttae
gusi, sit vestis obtineat sibi refrigerium: attamen de aliquo vi-
detur ut prudens posse laudari: nempe quod
vestis retur eo modo quo psicebatur, vestigie
mensa sua conuenient: si namque ferculis se
nutriebat opiparis, vestes assiduebat pretiosas:
Lue. 16. 1. sic illum describit Euangclista: *Indubitate pura
pura & bijss.* & epulabatur quicquidq[ue] plendide.
Regalis erat illi mensa ferculis instructa magni-
ficis cui vestis condigna respondebat, etaque
Regia, purpura & biffus. Quosdam intinxerat
qui solis attendant mensis, & genio indulgentes
sordidis lacerisque induantur: alios videoas
quorum prima & ultima cura sit de cultu ve-
stium & ornata superfluentia, qui non nisi aliis
& oleribus nutruntur. Disproprio est haec
vituperabilis: suadet enim ratio ut cibo vestis
vestigie cibus corresponeat; quamvis enim

*Si quis adversus aliquem habet querela-
sive & Dominus donatis vobis ita & co-sec-
epule sunt charitatis & amoris, talis sit & ap-
petet velis tua principialis. Super omnia autem
charitatem habere &c. Sit cibo vestis consono-*

*Quales epulae, talia sunt & vestimenta. Eundem
persuadeo hoc ipsum intendere Apollonem nos
sic monentem: *Indumenta Domini vestis Con-
summe quondamque Christum in cibis illo-**

matis illoque vetcamini.

Mel sententia historiam tangit illam no-
man de facie, cum enim Rebecca eidem pre-
parasse ex Hedo crassum lapidatum, elec-
tum detaxit quā manus collumque loco
adornaret, eo modo ut illam patrem benefi-
cioni capientem dignum prepararetur, neque ed-
dem illum hodo vestire, eo quo epula pre-
intuxerat. O quales epulas nobis prudenter
preparat Rebecca, diuina felicitate sapientia &
quam potentes habet manus haec nostra mat-
ria & follicia! O quam exeleste nolis epu-
lerentur quod est ipse Christus Dei filius vi-
sus, innocens, impollitus, purus & super euan-
amore eterni Patris; nostrique ferventissimi
humilius, obediens, pariens, & remillor imperi-
orum. Ecce quale coniunctum. Ex hoc ipso que-
tolle vestimentum cum enim Christum mangle-
ces, Christum induas, Indumenta Domini vestis
Christum, & simile sit mensa restituenda:
quandoquidem tota sit amor, puritas & fidel-
itas, sit etiam tale vestimentum semper prepa-
rat.

de charitate servens, lauditatem fulgens, & riam paritatem, quæ tibi ad hoc coniunctionum & eliam in recessum. Perpendamus cum Ropero, illud Exodi, quando Dominus ut populo fauisceret manum acori, promisit illi Manna: Ecce ego plas vobis panes de celo. Ego hunc populus & colligat, qui sufficiat per finem dicit. Professio & nobis spiritualiter egrediamur ex vi colligamus. Vnde egredendum est de prima cœnacione, de vetustate vite. Non iam enim deposito veteri homini, non est nobis in Manna colligere, non est nobis Dominicum patrem manucare. Fratrem si digne manducare capiam, ab animi cœnitate corporis sensus egrediar, et radicem vestra, gaudi, odoratu, & tandem amicitudinem non esse arbitrari; an vero sit corpus Christi, an vera sit caro id quod sumimus. Vixit qui locutus sum vobis, spiritus & vita sunt, verba fides, verba veritatis sufficit prolatas esse super fabricationem panis & vitæ, ut inserviet spiritus, & vita arenae creaturae inanimata, quamvis species carnis nos mouenter in illo.

Dificilassem habet non levem, qualiter Manna de celo deciderit. Sicutum Moyles remorat. Mane quoque rex jacens per circuitum tabernaculum: cumque operaretur superficiem terra, apparet in solitudine miraculum, & quasi pilo in primis in similitudinem præmias super terram. Norat Canaan in Hebreo preponit adverbium Ecce super factum defensum. Apparuit manna ros super terram super et super eam quædam grana qualia ex milio vel octo remanserunt, quando in mortuis illis cortex auteretur, seu sicut floriferae: quod hoc significat? Chaldaeus & Vatibus opiniorum primò ecclésie totum super terram, & deinde Manna, super quod aliud ceterum terrena operatur: sic enim veritatem Chaldaeus Operamentum rectum. Figura hic præmititur etiachis inter duas nihilissimos rores, id est inter duas species sacramentales. In omnibus partibus id est Christus. Et refert Cornelius à Lypide quod Iuda adhuc hodie mensa sua apud diuinatio representant, ponentes panem inter duas mensas.

Ponito hoc mihi certius videtur quod Abul, collegit ex libro Numeri. Dum descendere nocte super coenam, descendebat pariter & Manna:

nam primo iuxta eius sententiam, excitabatur Deus ventum qui terram à vaporibus & imundis expurgabat, ut nihil horridum remansiret quod Manna posset inquinare: deinde descendebat ros qui consolabatur, & super cum Manna detiniebat. Verboque jacens quod

est quasi recumbente super rorem illum, & ita vocat Caiet. Lectionarium: nobis exponit dispositio quam locus ille habere debebat, in quo Manna recumeret, nimis ut esset purus & impollitus. Cates decidebant inter tentoria, Manna vero: In solitudine apparet, ut necesse fuerit egredi extra castra ad illud colligendum. SS. Sacramentum panis est de celo, non solum sanctus, purus, & defæcatus, sed etiam ipsa puritas, ipsa munditas, ipsaque sanctitas: est amoris Dei pignus erga homines. Hoc igitur tibi conflet, dispositionem quam tibi accedendum est ut illud recipias, esse debere puritatem, sanctitatem, & charitatem in Deum & proximum adeo fervorem, ut velis hanc preparationis conuenientem coniunctio huius cibi divinitissimi: si namque buccellum hanc attendens caelestem, inuenies electrum esse Ezechielis, in quo conueciebant aurum pretiosum & purissimum argentum, ex omni parte igitur circumdatum. De medio gaudii, quasi species elæri.

S. II. Accedit amor ad ultimum pedes lavando. **29**

Iude, illique SS. tribuendo Sacramentum, Ho. 69, in magniori miraculo, quam unio fratriligna & lumen glacie in Egypto.

1.

Hoc quod singulariter (idem notante D. Christus Chrysostomus) ponderat D. Ioannes declarat. Iuda prius amoris Christi magnitudinem eius, non laudat, sed vicitur, illud est; quod haec beneficium pedes secundum D. Petrum, D. Andreum, & etiamsi Sanctis Ieron. 3. 7. contulerit Apostolis sed etiam illi proditori, 2 Tim. 3. 16, quo mundus non sinit nequorem, nempe Iude in Iohann. 3. 13, quem jam fortiter diabolus occupauit. Iude etiam, ut optimè quadratur illi nomen à Christo Iohannum, cum appellante diabolum: *Vnde ex vobis ceteri, 2. in diabolus est.* Huic pedes laeti: & quamvis D. Cana Aug. a cui suffragantur Beda, b Ruperti, Domin. & D. Tho. d D. Berna, e & alii, credat & ego dico. 69. similiter credam, quod hanc pedum lotionem in Iohann. a D. Petro Deus incepit, atamen D. Chrysostomus in c. 13. sequitur Theophylactus & Bernardus. thymius, b & prior illis senierat. Origenes crebat Tom. 32. in Iudam sufficere primum, cui Christus pedes in Iohann. abliuit, & Toleus nostro tempore Card. Domingo Toletus in c. 13. Iohannus hoc probare contentus ex ipso con. c. 13. Iohann. textu Euangelii: hanc autem producit Orig. Annal. 18 rationem quare Christus prior ad illum accellebatur. Hoc debet quia graviori laborabat necessitate, & is est Christi affectus in quo se patiens amoris vis declararet. gen. c. 13.

B. b. D. L. 28.